

Державна установа
"НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ФТИЗИАТРІЇ І ПУЛЬМОНОЛОГІЇ
ім. Ф.Г. Яновського
Національної академії медичних наук
України"

03680 м. Київ
вул. М. Амосова, 10
Тел. (044) 275 0402; (044) 275 2700
Факс (044) 275 2118

<http://www.ifp.kiev.ua>
admin@ifp.kiev.ua
secretar@ifp.kiev.ua

State organization
"NATIONAL INSTITUTE OF
PHTHISIOLOGY AND PULMONOLOGY
named by F.G. Yanovsky
National academy of medical sciences
of Ukraine"

10, M. Amosova street
Kyiv 03680 UKRAINE
Tel. +380 44 275 0402; +380 44 275 2700
Fax +380 44 275 2118

12.02.18 № 268

На № _____ від _____

Довідка про творчий внесок

члена-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук, професора **Гаврисюка Володимира Костянтиновича** у роботу «Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до діагностики, лікування та профілактики імунозалежних захворювань» для участі у конкурсі зі здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2018 року

Під час виконання роботи В.К. Гаврисюк обіймав посаду завідувача клініко-функціонального відділу та керівника клініки інтерстиціальних захворювань легень ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України". Фрагмент роботи «Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до лікування саркоїдозу» є результатом двох НДР Інституту, запланованих з ініціативи В.К. Гаврисюка і успішно виконаних під його керівництвом.

За результатами роботи опубліковано 25 журнальних статей, в тому числі 5 – у зарубіжних виданнях, під редакцією В.К. Гаврисюка видано дві монографії "Саркоїдоз органів дихання" (2015) і "Очерки клинической пульмонологии" (2016), отримані 2 патенти на корисну модель.

Згідно з базою Shcolar, статистика цитування – 621, h-індекс –13, i10-індекс – 18.

Під керівництвом В.К. Гаврисюка за матеріалами роботи захищені докторська дисертація Г.Л. Гуменюк "Саркоїдоз органів дихання в Україні:

епідеміологія, структура, семіотика, алгоритм діагностики і лікування" (2017)
і кандидатська дисертація О.В. Шадріної "Захворюваність на саркоїдоз
органів дихання в південному і північному регіонах України, клінічні форми
і стадії, результати лікування" (2015).

Алгоритм персоніфікованого лікування хворих на саркоїдоз легень
впроваджений в роботу пульмонологічних відділень 12 обласних лікарень.

Директор Інституту

Ю.І. Фещенко

Довідка

про творчий внесок у роботу доктора медичних наук, професора Дранніка Георгія Миколайовича - члена авторського колективу, висунутого на здобуття Державної премії України в галузі наук і техніки 2018 року роботи **«Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до діагностики, лікування та профілактики імунозалежних захворювань»**

Драннік Георгій Миколайович, 1941 року народження, доктор медичних наук, професор, завідувач лабораторією імунології ДУ «Інститут урології НАМИ України»; професор кафедри клінічної імунології та алергології з курсом медичної генетики НМУ ім. О.О.Богомольця.

Є добре відомим вченим, який протягом багатьох років працює в галузі імунології. Початок наукової діяльності Г.М. Дранніка з 1968 по 1986 рр. пов'язаний з розробкою питань трансплантаційної імунології та впровадження отриманих результатів в клініку пересадки нирки. Це був перший досвід впровадження імунології в клінічну практику: підбір донора та реципієнта за антигенами гістосумісності, контроль за кризом відторгнення алотрансплантату за допомогою імунологічних методів, контроль за ефективністю імуносупресивної терапії.

Їм створено школу українських трансплантаційних імунологів (4 доктори та 8 кандидатів медичних наук), які успішно розвивають в Україні проблеми клінічної трансплантаційної імунології. З 1973 по 1986 рр. брав безпосередню участь у створенні мережі трансплантаційних центрів в Україні (м. Київ, Донецьк, Львів, Запоріжжя). Видано монографію „Иммунитет и инфекция при пересадке почки” (1986).

Великий внесок зроблено Г.М. Дранніком в розробку питань клінічної імунології в інших медичних напрямках: запальні захворювання нирок (монографії „Продукты расщепления фибрина/фибронектина при патологических процессах (1987); „Иммунонефрология” (1989)); механізми імунозалежних форм безпліддя в шлюбі; взаємозв'язок між антигенами системи HLA та схильністю до уронефрологічних захворювань (монографія „Генетичні системи крові людини та хвороби”, 1990); епідеміологія вторинних імунодефіцитів в Україні, імунопатогенез хронічного уrogenітального хламідіозу та рецидивуючого герпесу, імунні механізми atopічного дерматиту, розробка способів імунокорекції у хворих з імунозалежною патологією (монографія „Иммунотропные препараты” (1994)).

Вперше в Україні Г.М.Драннік в 1987 році створює та очолює на суспільних

засадах Український центр клінічної імунології НАН та МОЗ України. З цього часу Г.М.Драннік проводить велику роботу зі створення в Україні Служби клінічної імунології (наказ МОЗУ та НАН України №619/531 від 01.07.87/05.08.87).

З 1992 по 2004 рр. Г.М. Драннік – Головний спеціаліст Міністерства охорони здоров'я України з питань клінічної та лабораторної імунології. За ці роки створена та впроваджена в практику охорони здоров'я Служба клінічної імунології (накази МОЗУ №104 від 22.04.98 та №428 від 19.11.02). При безпосередній участі Г.М.Дранніка в Україні в 1993 році видається Положення, в якому вперше з'являється назва нової медичної спеціальності «лікар – клінічний імунолог» (наказ МОЗУ №130 від 09.06.93).

З 1994 року велику увагу Г.М.Драннік приділяє питанням викладання імунології. Професор Г.М.Драннік засновник та перший керівник (з 1994р.) кафедри клінічної імунології та алергології з курсом дитячої клінічної імунології НМУ ім. О.О.Богомольця (наказ МОЗУ №149 від 21.09.94). Ним написані перші навчальні посібники (1999, 2003, 2006, 2010) та перший колективний підручник державною мовою (ред.) (2006). З 1997 року в якості завідувача опорної кафедри брав участь у створенні кафедр (курсів) клінічної імунології та алергології практично в усіх вищих медичних закладах України.

Г.М. Драннік відомий як засновник української наукової школи з клінічної імунології, ним впроваджено поняття персоніфікованого підходу до діагностики та лікування імунозалежних захворювань сечостатевої системи.

Науково-педагогічну діяльність професор Г.М.Драннік пов'язує з суспільною працею.

У 1998 році Г.М.Драннік створює Українське товариство фахівців з імунології, алергології та реабілітації (УТІАІ), Почесним Президентом якого залишається по цей день. Г.М.Драннік заснував (1998) і став головним редактором першого в Україні спеціалізованого журналу „Імунологія і алергологія. Наука та практика.” Історію створення Служби та викладання клінічної імунології описано в монографії «Краткий очерк о развитии клинической иммунологии в Украине (2013).

На теперішній час Г.М.Драннік – доктор медичних наук, професор, завідувач лабораторії імунології ДУ «Інститут урології НАМИ України», автор 1 підручника, 4 навчальних посібників, 15 монографій, більше 700 друкованих робіт, 10 патентів, 10 авторських свідоцтв; загалом під його керівництвом захищені 31 кандидатська і 11 докторських дисертацій; член 2-х спеціалізованих рад по захисту докторських дисертацій; член редколегій багатьох вітчизняних журналів; член Американського

коледжу алергології, астми і імунології, член Європейської Академії алергології та клінічної імунології; нагороджений почесною грамотою Президії НАМН України (2002, 2015) та грамотою Всесвітньої організації алергологів (2006); почесний професор Харківського державного медичного університету (2007).

Директор ДУ «Інститут урології НАМН України»,
чл.-кор НАМНУ, д.мед.н., професор

С.О.Возіанов

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

STATE INSTITUTION

«ІНСТИТУТ НЕФРОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ»

«INSTITUTE OF NEPHROLOGY
NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL
SCIENCE OF UKRAINE»

04050, вул. Дегтярівська 17В, м. Київ, Україна
тел/факс +38 044 2259387; 2259377

04050, str. Degtyarovska 17B, Kiev, Ukraine
tel/fax +38 044 2259387; 2259377

з № 1-05/402 від 22.12.2017 2017 р. на № _____ від _____ 2017 р.

У Комітет з Державних премій
України у галузі науки і техніки

**Довідка про творчий внесок
доктора медичних наук, професора Дріянської Вікторії Євгенівни –
члена авторського колективу висунутого на здобуття Державної премії
України в галузі науки і техніки 2018 року у роботу «Наукова розробка
та впровадження персоналізованого підходу до діагностики, лікування
та профілактики імунозалежних захворювань»**

Збільшення хворих з патологією нирок у загальній структурі захворюваності, особливо серед молодого працездатного населення, є важливою медико-соціальною проблемою. Прогресуючий перебіг захворювання, резистентність до лікування, ураження осіб переважно працездатного віку, порушення функції нирок з розвитком уремії, необхідність в багатокоштовних процедурах гемодіалізу та алотрансплантації нирки робить значущою проблему пошуку нових ефективних підходів до діагностики і диференційованих терапевтичних стратегій для таких хворих.

Завдяки дослідженням, проведеним проф. Дріянською В.Є. в ДУ «Інститут нефрології НАМУ», дістало подальший розвиток уявлення про участь системного імунітету зі змінами продукції цитокінів, експресії рецепторів адгезії, проапоптотичних маркерів при гострому (ГПН) (386) та хронічному (ХПН) (266) пієлонефриті. Це дозволило визначити предиктори розвитку ПН - наявність в фенотипі наступних антигенів гістосумісності: HLA-A10, A11, B14, B16, B17, зниження показників фагоцитозу, низький рівень CD4+ -клітин та співвідношення CD4/CD8+ -лімфоцитів, що важливо для індивідуалізованого підходу до прогнозування виникнення запальних захворювань нирок.

Визначені наступні маркери ризику розвитку ХПН з частими рецидивами - зниження експресії HLA-антигенів II класу на клітинах

Етіологічну фракцію гормончутливості у дітей складають A10, DR2, DR4. Виявлений асоціативний зв'язок та причинна роль A24, B14, B21, B41, DR7 в гормонрезистентності дітей, хворих на ХГН, НС. Антиген B41 обумовлює підвищений відносний ризик (не тільки у дітей, але і у дорослих) для ХГН, НС та розвитку ХНН, що свідчить про його важливу роль як предиктора порушень функції нирок, обумовлених нечутливістю до гормонів у дітей.

Вперше виявили, що судинний ендотеліальний фактор росту (VEGF) в сироватці крові пацієнтів з ХГН, НС є предиктором ефективності терапії, тому що персистенція нефротичного синдрому асоціює з відсутністю зниження його високого рівня в процесі лікування.

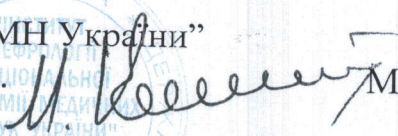
Використання прогнозопозитивних та пронозонегативних імунологічних маркерів (HLA і цитокіни) дозволяє визначати термін призначення індивідуалізованих схем для ефективного лікування та прогнозу клінічного перебігу не тільки у хворих на ХГН, але й при інших патологіях.

Для пацієнтів з хронічною хворобою нирок (ХХН) V ст., що лікуються різними методами замісної терапії – гемо- (ГД) і перитонеальним (ПД) діалізом, гемодіафільтрацією (ГДФ) – дослідженнями проф. Дріянської В.Є. розроблені персоніфіковані підходи до їх використання, а також критерії вибору діалізних мембран та ряду препаратів з позиції цитокінової моделі прогресування хронічного запалення та ХХН.

Групою авторів під керівництвом проф. Дріянської В.Є. розроблені рекомендації щодо доцільності визначення співвідношення функціональної активності Т-хелперів 1, 2 та Т-рег за даними рівнів відповідних цитокінів в раньому післятрансплантаційному періоді для персоніфікованого підходу для запобігання гострої реакції відторгнення, запропоновані додаткові діагностичні та прогностичні критерії для стеження за станом алотрансплантату та хворого у віддаленому періоді.

Отже, проведені проф. Дріянською В.Є. фундаментальні клініко-експериментальні дослідження дозволили використовувати показники імунітету для більш диференційованого, індивідуалізованого підходу до діагностики, прогнозування та призначення глюкокортикоїдів і цитостатиків при ГН та імуномодуляторів у хворих на ГН з метою гальмування прогресування захворювання та розвитку ХНН. Надані рекомендації щодо персоніфікованих підходів покращують якість життя хворих з ХНН, знижують рівень коморбідності і смертність, необхідність в більш коштовних процедурах, а у хворих після алотрансплантації – продовжити виживаємість пересадженої нирки та пацієнтів.

Директор ДУ "Інститут нефрології НАМН України"

чл.-кор. НАМН України, д.мед.н., проф. М.О. Колесник

Довідка

про творчий внесок у роботу доктора медичних наук, професора Ждана Вячеслава Миколайовича члена авторського колективу, висунутого на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2018 року роботи **«Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до діагностики, лікування та профілактики імунозалежних захворювань»**.

Ждан Вячеслав Миколайович, 1960 року народження, українець, доктор медичних наук, професор кафедри сімейної медицини і терапії, ректор ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». Тривалий час з 1992 року по 2000 рік був керівником ревматологічної клініки та очолював ревматологічну службу Полтавського регіону.

Професор Ждан В.М. є відомим в Україні фахівцем у галузі кардіології та ревматології. Сформульовані професором Жданом В.М. напрямки наукових досліджень є пріоритетними і мають важливе як суто наукове, так і прикладне практичне значення. Він вперше в Україні провів широкомасштабні дослідження з вивчення причинних факторів, патогенетичних ланок, особливостей перебігу імунозалежних захворювань, як самостійно, так і в поєднанні з іншими найрозповсюдженими серцево-судинними захворюваннями (атеросклероз, ішемічна хвороба серця, метаболічний синдром). Ним розроблено персоніфікований підхід до лікування хворих на ревматоїдний артрит з ураженням серця, хронічної ревматичної хвороби серця, профілактики інфекційно-обумовленого загострення системного червоного вовчачка, загострення хронічного подагричного артрити, охороноспроможні способи профілактики та лікування вперше виявленого атеросклерозу. На підґрунті проведених клінічних досліджень Ждан В.М. розробив і впровадив у практику охорони здоров'я сучасні лікувально-діагностичні і профілактичні стратегії лікування хворих з системними захворюваннями сполучної тканини.

Професору Ждану В.М. належать пріоритетні розробки і впровадження в практику новітніх технологій. Його наукові дослідження в області ревматологічних хвороб з аутоімунними та імунокомплексними механізмами розвитку отримали визнання як в Україні, так і закордоном. З'ясовані клініко-патогенетичні особливості атеросклеротичних уражень серцево-судинної системи у хворих на ревматоїдний артрит залежно від метаболічного синдрому, оптимізована патогенетична терапія остеоартрозу у поєднанні з атеросклерозом та метаболічним синдромом. Базуючись на результатах проведених наукових досліджень у клінічну практику впроваджено кріоконсервований екстракт плаценти у терапію подагричного артрити у хворих з ожирінням, еналаприлу малеат - у терапію серцевої недостатності у пацієнтів з хронічною ревматичною хворобою серця, даларгін, ентеросгель та циклоферон - у терапію хворих на ревматоїдний артрит з ураженням серця.

Протягом останніх років д.мед.н. Жданом В.М. проведені чисельні клінічні дослідження, які зробили вагомий внесок в розвиток сучасної ревматологічної та імунологічної науки. Із найбільш значущих досліджень слід відмітити вивчення ефективності та безпечності белімумабу у пацієнтів з системним червоним

вовчаком. Розробка белімуаба нерозривно пов'язана з прогресом фундаментальних досліджень в області імунопатології захворювання людини і є яскравим прикладом практичної реалізації концепції трансляційної медицини.

Не менш важливим дослідженням було впровадження першого селективного інгібітора зворотнього захоплення сечової кислоти, що застосовуються в Європейському Союзі – лезінураду. Лезінурад – це інгібітор зворотнього захоплення сечової кислоти, що пригнічує активність транспортної системи URAT1, що відповідає за основний обсяг реабсорбції сечової кислоти в нирках. Інгібуючи URAT1, лезінурад підсилює виведення сечової кислоти з організму, тим самим знижуючи її концентрацію в сироватці крові.

Професор В.М.Ждан дослідив еквівалентність фармакодинамічних, фармакокінетичних і токсикологічних властивостей біосимілярів етанерцепту та адалімуабу.

В.М. Ждан виконав фрагмент дослідження науково-дослідницької роботи «Розробка методів профілактики та лікування хвороб, які походять із метаболічного синдрому, препаратами, що стимулюють рецептори, які активують проліферацію пероксисом (PPAR- γ) шляхом удосконалення критеріїв діагностики», ДР №0107U001555, на підставі яких отримано нове вирішення проблеми діагностики і лікування хворих на ревматоїдний артрит, деформуючий остеоартроз в поєднанні із метаболічним синдромом.

Вагомий внесок зроблено ним у вивчення нез'ясованих питань гемореологічних механізмів у хворих з хронічною серцевою недостатністю на фоні застосування інгібіторів АПФ. Роботи з вивчення можливостей корекції реологічних і метаболічних порушень у хворих активним ревматичним процесом одержали високу оцінку у наукових колах, зокрема і закордоном. Ним був запропонований сучасний підхід до застосування екстракорпоральної терапії при корекції імунного статусу у хворих системним ураженням сполучної тканини.

З 2000 року професор Ждан В.М. є віце-президентом Республіканського наукового товариства ревматологів та Асоціації ревматологів України, з 2006 року є президентом Полтавської обласної громадської організації «Асоціація лікарів сімейної медицини». Ждан В.М. був одним з організаторів проведення Національного конгресу ревматологів України, який відбувся у м. Полтава, багаточисельних міжнародних, національних науково-практичних конференцій.

З 1997 року по 2017 рік професор Ждан В.М. завідував кафедрою сімейної медицини і терапії. Створив власну наукову школу з вивчення індивідуалізованої терапії системних захворювань сполучної тканини на фоні коморбідної патології. Під керівництвом Ждана В.М. виконані дисертаційні дослідження з вивчення особливостей лікування подагричного артриту у хворих з ожирінням, лікування ревматоїдного артриту, поєданого з остеоартрозом, лікування ревматоїдного артриту з ураженням серця. Підготовлено та захищено 9 кандидатських дисертацій з наукових спеціальностей «Ревматологія» та «Внутрішні хвороби».

Наукові розробки В.М. Ждана успішно втілені в практичну медицину. Найбільш вагомими науковими працями є «Ревматичні захворювання (діагностика, диференційний діагноз, лікування)» (2004), «The Influence of Activity of Systemic Inflammatory Process, Leptin and Adiponectin Levels on Insulin Resistance Development and Atherosclerotic Affections in Patients With Rheumatoid Arthritis» (2011), «Проблеми ревматичних захворювань у практиці сімейного лікаря. Ранній

діагноз і лікування» (2013), «Проблеми ревматичних захворювань у практиці сімейного лікаря. Загальні питання» (2013).

Професор В.М. Ждан є членом Вченої медичної ради Міністерства охорони здоров'я України; член правління Асоціації ревматологів України, президент Полтавської обласної громадської організації «Асоціація лікарів сімейної медицини», член Міжнародного Польського Товариства, головний редактор журналів, атестованих ВАК України: «Проблеми екології та медицини», «Вісник проблем біології і медицини», «Український стоматологічний альманах», «Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник Української медичної стоматологічної академії», «Світ медицини та біології». Має почесне звання Заслужений лікар України, був нагороджений грамотами Управління охорони здоров'я, Обласної державної адміністрації, медаллю «Відмінник освіти України», медаллю «За заслуги в охороні здоров'я».

На теперішній час В.М. Ждан автор понад 585 наукових праць, серед яких статті у базі даних SCOPUS, Google Shcoolar та інших, 1 науковий твір, 36 підручників та навчальних посібників, 5 монографій, 34 патента, h-індекс Scopus – 2, h-індекс Google Scholar – 7.

**В.о. першого проректора,
професор**

В.Дворник

Довідка

про творчий внесок у роботу доктора медичних наук, професора Іщейкіна Костянтина Євгеновича члена авторського колективу, висунутого на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2018 року роботи **«Наукова розробка та впровадження персоналізованого підходу до діагностики, лікування та профілактики імунозалежних захворювань»**.

Іщейкін Костянтин Євгенович доктор медичних наук, професор кафедри внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів з шкірними та венеричними хворобами, лікар-спеціаліст вищої категорії за спеціальностями: «Дерматовенерологія», «Терапія», «Організація і управління охороною здоров'я», заслужений діяч науки і техніки України. При виконанні досліджень, що увійшли у роботу, яка подається на здобуття Державної премії, Іщейкін К.Є працював на наступних посадах: 2002 р. – асистент кафедри фтизіатрії з шкірними та венеричними хворобами; 2004 р. – доцент кафедри фтизіатрії з шкірними та венеричними хворобами; 2005-2007 рр. – заступник декана медичного факультету; 2009-2014 рр. – декан факультету підготовки іноземних студентів ВДНЗУ «УМСА»; 2011-2014 рр. – завідувач кафедри внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів з дерматовенерологією.

Професор Іщейкін К.Є. є відомим в Україні фахівцем у галузі дерматовенерології та терапії. Сформульовані професором Іщейкін К.Є. напрямки наукових досліджень є пріоритетними і мають важливе, як суто наукове, так і прикладне практичне значення.

Збільшення кількості тяжких, торпідних до традиційної терапії форм перебігу хронічних генетично обумовлених імунозалежних запальних захворювань шкіри призводить до зниження "якості життя", соціальної дезадаптації хворих та тяжких форм перебігу захворювання, а також висуває питання щодо підвищення ефективності їх лікування. Вирішення цієї проблеми потребує вдосконалення діагностики та поглиблення розуміння патогенезу цих нозологічних форм шляхом дослідження показників імунологічних змін при цих дерматозах.

Виходячи з цього, професор Іщейкін К.Є. вперше в Україні провів широкомасштабні дослідження з вивчення причинних факторів, патогенетичних ланок, особливостей перебігу імунозалежних захворювань шкіри. Професором Іщейкіним К.Є. вперше в Україні запропоновано оцінити рівень показників системного запалення у хворих на хронічні імунозалежні запальні захворювання шкіри, виявити взаємозв'язки між рівнем системного запалення, клінічним перебігом дерматозів та підвищити ефективність лікування хворих шляхом індивідуалізації ранньої корекції, основного причинного фактора патогенезу, показників системного запалення. Ним вперше розроблено персоналізований підхід до лікування хворих на atopічний дерматит, у залежності від клініко-патогенетичних варіантів його перебігу. Вперше в Україні професором Іщейкіним К.Є. було вирішено актуальну проблему – встановлення особливостей патогенезу atopічного дерматиту (АД) з визначенням характеру та рівня залучення імунної системи у формування запального процесу в шкірі, зіставляючи особливості системних і локальних змін. На підставі отриманих даних обґрунтовані імунологічні механізми

розвитку різних типів перебігу АД за показниками IgE та ступеню вираженості пероксидативних процесів у крові, що дозволило оптимізувати критерії їхньої диференціальної діагностики та розробити схему індивідуалізованого лікування дерматоза в залежності від типу його перебігу. Під час проведення дослідження професором Іщейкіним К.Є. сформульовані критерії, за якими визначені два типи перебігу АД: гіперпероксидативний та нормопероксидативний. Гіперпероксидативний тип характеризується підвищенням рівня пероксидації в крові, різко підвищеним вмістом IgE в сироватці крові та значним підвищенням індексу SCORAD. В зв'язку з чим ним було запропановано у дітей, хворих на АД, варіант перебігу захворювання, яких характеризується підвищенням рівня пероксидації та зниженням антиоксидантного захисту, використовувати персоніфікований підхід до лікування і в якості додаткової терапії застосувати комплекс антиоксидантів прямої та непрямої дії, що має більш виражену ефективність, як безпосередньо, так і у віддалені строки після лікування. Таким чином, професором Іщейкіним К.Є. було розв'язано наукову проблему щодо підвищення ефективності діагностики, лікування і подовження терміну ремісії atopічного дерматиту, яка має велике наукове значення. Запропонований ним алгоритм диференційної імунодіагностики різних типів АД та розроблений індивідуалізований підхід до лікування даної патології впроваджений у практичну охорону здоров'я.

Професором Іщейкіним К.Є. вперше встановлено відмінності порушень імунологічного статусу в організмі дітей, хворих на АД та ДЕ, визначені диференційно-діагностичні критерії цих алергодерматозів, що має велике практичне значення для верифікації діагнозу та своєчасного проведення індивідуалізованої комплексної терапії.

З метою подальшої персоніфікації терапії алергодерматозів (АД та ДЕ) ним вперше в Україні запропоновано використовувати поняття, розроблене Європейською академією алергології та клінічної імунології, – синдром atopічної екземи/дерматиту (САЕД). Цей термін охоплює нозології алергічної та неалергічної природи, де алергічні поділяються на IgE – асоційовані та IgE – неасоційовані форми, до яких лікарі первинної ланки мають відносити хворих з алергодерматозами, користуючись методологічною схемою поступового виключення з САЕД певних нозологій на ґрунті ретельно зібраного анамнезу та результатів імунологічних досліджень, а не тільки за клінічними ознаками.

З урахуванням певного значення в патогенезі АД та ДЕ підвищеного рівня загального IgE та корелюючого з ним рівня IL 10 професором Іщейкіним К.Є. вперше запропонував обґрунтоване обов'язкове обстеження хворих на визначення концентрації цих показників, що дає можливість розділити АД (IgE – асоційована форма САЕД) при підвищених значеннях та ДЕ (IgE – неасоційована форма САЕД) – навпаки.

З урахуванням результатів проведеного дослідження Іщейкіним К.Є. вперше розроблено індивідуалізований комплекс терапевтичних заходів, який сприяє диференційованому роз'єднанню окремих ланок патологічного ланцюга розвитку цих хвороб, а також ураховує індивідуалізовані особливості клінічної картини запального процесу та наявність супутньої патології, що дозволяє підвищити ефективність лікування.

Пріоритетність наукових розробок підтверджено двома патентами України на винаходи: «Спосіб комплексного лікування дітей, хворих на atopічний дерматит (патент України №41302, опубл. 12.05.09, Бюл. №9), «Спосіб визначення ступеня тяжкості клінічних проявів справжньої екземи (патент України №41844, опубл. 10.06.09, Бюл. №11).

Таким чином, професором Іщейкіним К.Є. було розв'язано наукову проблему щодо підвищення ефективності діагностики, лікування і подовження терміну ремісії atopічного дерматиту й екземи в дітей з урахуванням установлених додаткових чинників і механізмів патогенезу, а також особливостей клінічної картини та характеру перебігу цих імунозалежних дерматозів

Отже, розроблений професором Іщейкіним К.Є. індивідуалізований, патогенетично обґрунтований метод комбінованої терапії хворих на АД та ДЕ дозволяє підвищити ефективність лікування цих алергодерматозів у дітей без застосування глюкокортикостероїдних препаратів і рекомендується для широкого впровадження в практику роботи лікарів-дерматовенерологів, алергологів та педіатрів.

В зв'язку з тим, що останнім часом почастишали випадки коморбідності псоріатичної хвороби та метаболічного синдрому (МС) важлива роль у вивченні патогенезу псоріаза відведена хронічному запаленню, яке поряд з імунопатологічною патогенетичною складовою призводить до метаболічних і судинних порушень. Незважаючи на різноманітність методів лікування хворих на псоріаз, не завжди можливо досягти бажаної ефективності без призначення засобів корекції метаболічних порушень та системного запалення. В зв'язку з цим професор Іщейкін К.Є. вперше в Україні провів широкомасштабні дослідження коморбідності псоріатичної хвороби та метаболічного синдрому, а також зв'язку підвищення показників системного запалення з етіологією, патогенезом, клінічним перебігом та лікуванням псоріатичної хвороби та метаболічного синдрому, що дозволило персоніфікувати лікування псоріатичної хвороби у хворих з супутнім МС, попередити виникнення тяжких форм дерматозу та розвитку ускладнень серцево-судинної патології та цукрового діабету II типу шляхом ранньої корекції метаболічних порушень та показників СЗ.

Отже, проведені професором Іщейкін К.Є. широкомасштабні дослідження з поглибленим вивченням патогенезу, особливостей клінічної картини та характеру перебігу сприяло підвищенню ефективності діагностики, лікування і подовження терміну ремісії цих імунозалежних дерматозів, шляхом персоніфікованого підходу до лікування хворих.

Під його керівництвом розроблюється тема „Диференційна діагностика та методи удосконалення комплексного лікування хронічних дерматозів”. За період з 2013-2016 рр. підготував одного кандидата медичних наук за спеціальністю «Дерматовенерологія», зараз продовжує готувати ще двох кандидатів наук.

Професор Іщейкін К.Є. є автором 185 наукових та навчально-методичних праць, з них 42 статті за напрямом роботи, що подається. Має статті у базі даних SCOPUS, Google Shcoolar та іноземних виданнях. Іщейкін К.Є. є автором 3 монографій, 6 підручників та навчальних посібників: «Туберкулез.

Туберкулез кожи» (2005), «Інтенсивна терапія в дерматовенерології» (2006), «Ураження шкіри обличчя та слизової оболонки порожнини рота вірусом простого герпесу I типу» (2013), «Шкірні та венеричні хвороби» (2008), «Дерматовенерологія» (2011), «Обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення» (2012), «Клінічна ревматологія: сучасні діагностичні та лікувально профілактичні алгоритми» (2015), «Болезни органов пищеварения» (2017), «Діагностика та лікування невідкладних станів в клініці внутрішніх хвороб» (2017), має 7 патентів на винахід, h-індекс Scopus – 1, до бази Google Shcolar внесено понад 158 статей, h-індекс за базою Google Shcolar - 5.

Професор Іщейкін К.Є. має почесне звання Заслуженого діяча науки і техніки України за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм. Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ст. за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм. Має почесну грамоту Міністерства охорони здоров'я (за вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я та високий професіоналізм), почесну грамоту Полтавської обласної державної адміністрації (за значний особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, підготовку висококваліфікованих медичних кадрів, плідну науково-педагогічну діяльність) та грамоту Української Православної Церкви Київського Патріархату Полтавської єпархії (за вагомий особистий внесок у справу відродження духовності та утвердження українського православ'я на Полтавщині).

В.о. першого проректора
ВДНЗУ «Українська медична
стоматологічна академія»,
професор

В.М.Дворник

Довідка

про творчий внесок

у роботу «**Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до діагностики, лікування та профілактики захворювань імунної системи**» претендента Кайдашева Ігоря Петровича.

При виконанні досліджень, які увійшли у роботу, яка подається на здобуття Державної премії, Кайдашев І.П. працював на наступних посадах: 1996-2009 рр. – завідуючий Центральної науково-дослідної лабораторії «УМСА»; 2002-2017 рр. – завідувач кафедри внутрішніх хвороб з доглядом за хворими ВДНЗУ «УМСА»; 2009-2010 рр. – директор Науково-дослідного інституту генетичних та імунологічних основ розвитку патології та фармакогенетики ВДНЗУ «УМСА»; з 2010 р. – проректор з наукової роботи ВДНЗУ «УМСА»; з 2017 р. є професором кафедри внутрішньої медицини №3 з фтизіатрією ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» і керує науковою роботою кафедри.

До основних здобутків наукової діяльності Кайдашева І.П. належить створення концепції ролі активації сигнального шляху NFκB як основи метаболічного синдрому, інсулінорезистентності, системного запалення та гіперліпідемії, що має як фундаментальне значення для розуміння розвитку найпоширеніших хвороб, так і прикладне для розробки методів персоніфікованої терапії пов'язаних захворювань.

Під керівництвом професора Кайдашева І.П. досліджені генетичні особливості рецепторів, які беруть участь в розпізнаванні хворобливих агентів бактерій та вірусів, зокрема, Toll- та NOD рецепторів; поліморфізм рецепторів, які функціонують в ролі функційних антагоністів NFκB – рецепторів, що активують проліферацію пероксисом-γ; рецептора ангіотензину II 1 типу та ангіотензин-перетворюючого фермента; ряда функціональних білків – білку клітин Клара, білку кристалів Шарко-Лейдена. Розроблені фармакогенетичні підходи до терапії ішемічної хвороби серця, артеріальної гіпертензії, цукрового діабету, хронічного пієлонефриту, бронхіальної астми, атеросклерозу за допомогою блокаторів рецепторів ангіотензину II, статинів (аторвастатин) агоністів ППАР-γ, метформіну та імуномодельюючого макроліда (азітроміцин).

Проф. І.П.Кайдашев створив українську групу вчених, яка увійшла в Європейську мережу ARIA, діяльність якої спрямована на персоніфікацію лікування хвороб органів дихання для досягнення здорового довголіття.

За цей період Кайдашевим І.П. створена наукова школа – імуногенетичні механізми розвитку соматичних захворювань.

Проф. Кайдашев І.П. підготував 17 кандидатів та 1 доктора медичних наук за профілем роботи, що подається.

Працював керівником НДР, що фінансувались МОЗ України з напрямку «клінічна імунологія та алергологія»:

1. «Вивчення переключення синтезу імуноглобулінів у хворих на бронхіальну астму для розробки нових методів етіологічної та патогенетичної терапії», № державної реєстрації 0106U003241, строки виконання 2007-2009 рр.;
2. «Визначення ролі поліморфізму Toll-подібних рецепторів у механізмах

розвитку імуніопосередкованих захворювань», № державної реєстрації 0109U001629, строки виконання 2009-2011 рр.;

3. «Вивчення генетичних особливостей розвитку алергічного запалення та формування органів-мішеней», № державної реєстрації 0110U003032, строки виконання 2010-2012 рр.;

4. «Розробка стратегії використання епігенетичних механізмів для профілактики та лікування хвороб, пов'язаних із системним запаленням», № державної реєстрації 0114U000784, строки виконання 2014-2016 рр.;

5. «Розробка методики підбору контингенту для роботи, пов'язаної з біологічною безпекою на підґрунті виявлення індивідуальних особливостей генотипу», № державної реєстрації 0114U000785, строки виконання 2014-2016 рр.;

6. «Комплексне дослідження патогенетичної ролі субпопуляцій M1 та M2 макрофагів в розвитку хронічного обструктивного захворювання легень для розробки та обґрунтування персоналізованої терапії з врахуванням маси тіла», № державної реєстрації 0117U005252, строки виконання 2017-2019 рр. ;

7. «Розробка методів терапії запальної патології щелепно-лицьової ділянки, спрямованої на поляризацію субпопуляцій макрофагів», № державної реєстрації 0117U005251, строки виконання 2017-2018 рр .

Проф. Кайдашев І.П. працює у спеціалізованій вченій раді Д 26.552.01 у Національному інституті фтизіатрії і пульмонології імені Ф.Г. Яновського за спеціальністю 14.01.29 – клінічна алергологія, є членом Проблемної комісії МОЗ та АМН України «Клінічна імунологія та алергологія»; з квітня 2012 року – Президентом Українського товариства фахівців з імунології, алергології та імунореабілітації.

Наукові та клінічні здобутки відображені в 656 друкованих працях, із них 148 статей опубліковано за напрямком роботи, що подається, 82 роботи включено до бази Scopus, h-індекс за наукометричною базою Scopus – 7; h-індекс за наукометричною базою Web of Science – 7; до бази Google Scholar внесено понад 430 статей, h-індекс за базою Google Scholar – 15.

Професор І.П.Кайдашев має вищі лікарські кваліфікаційні категорії з «Клінічної імунології», «Алергології», спеціалізацію «Організація охорони здоров'я».

**В.о. першого проректора,
професор**

В. Дворник

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

✉ пр. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, 69035
☎ 224-64-69, факс: 233-60-07
e-mail: zsmu@zsmu.zp.ua
web: <http://www.zsmu.edu.ua>
код ЄДРПОУ 02010741

MINISTRY OF HEALTH
OF UKRAINE
ZAPOROZHYE
STATE MEDICAL
UNIVERSITY

✉ Mayakovskiy avenue 26, Zaporozhye,
Ukraine, 69035
☎ 224-64-69, fax: 233-60-07
e-mail: zsmu@zsmu.zp.ua
web: <http://www.zsmu.edu.ua>

02.02.2018 № *19/453*

на № _____

Довідка

про творчий внесок ректора Запорізького державного медичного університету, Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Колесника Юрія Михайловича у роботу «Наукова розробка та впровадження персоналізованого підходу до діагностики, лікування та профілактики імунозалежних захворювань», яка висувається на здобуття Державної премії в галузі науки і техніки України в 2018 році

Під час виконання наукових досліджень, що лежать в рамках роботи, яка висувається на здобуття Державної премії, і стосуються вивчення імунних механізмів уражень внутрішніх органів як основи їх персоналізованої діагностики та терапії, професор Колесник Ю.М. обіймає посаду ректора ЗДМУ, протягом 1995-2016 років був завідувачем кафедри патологічної фізіології та науковим керівником науково-дослідних робіт кафедри, що відповідають тематиці роботи, з 2016 року є професором кафедри патологічної фізіології і керує науково-дослідною роботою кафедри. Професор Ю.М.Колесник є науковим консультантом 4 дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за темами в рамках зазначеного дослідження.

Зокрема, доктором медичних наук, професором Ю.М.Колесником:

- розроблено концепцію та наукові основи пошуку перспективних мішеней в імунній системі для персоналізованої діагностики та терапії імунноопосередкованих захворювань;

- розроблено технічні умови та завдання для проведення імуногістохімічних, імунофлюоресцентних досліджень, молекулярно-генетичного аналізу (ЗТ-ПЛР-РЧ) та в рамках тематики зазначеної роботи ним опрацьовано та узагальнено отримані результати і визначено наступне:

- виділено ключові дефекти функціонального стану тимусу при діабеті й в умовах порушеної толерантності до глюкози: дефект апоптозу тимоцитів, дефект презентації периферичних тканиноспецифічних антигенів, дефект Т-регуляторної ланки, дефект процесингу антигенів, дефект диференціювання й проліферації тимоцитів;

- визначено, що розвиток хронічного стресу супроводжується односпрямованою тенденцією щодо зниження загальної кількості ХВР1+ лімфоцитів у лімфоїдних структурах клубової кишки, найбільш вираженої в лімфоїдних фолікулах. Визначено роль стресу ендоплазматичного ретикулуму в управлінні пластичністю Т-клітин, що дозволяє розглядати ХВР1 як важливий маркер змін в імунній системі і важливу фармакологічну мішень;

- науково обґрунтована гіпотеза про роль порушень морфогенезу й функціонального стану лімфоїдного й епітеліального компартментів тимусу в механізмах розвитку автоімунної і ендокринної патології у нащадків, визначені імунні фактори ризику розвитку цукрового діабету при порушеній толерантності до глюкози, розроблена й досліджена нова модель експериментального гестаційного діабету у щурів;

- виявлено, що транскрипційна індукція генів TLR2 і TLR4 з наступною активацією Nf-kB і продукції прозапальних цитокінів IL-1 β і IL-17A, є одним з механізмів, які пояснюють більш тяжкий перебіг пародонтиту у дітей з інвалідністю у порівнянні з хворими на пародонтит без супутньої патології та може бути одним з прогностичних персоніфікованих маркерів більш важкого перебігу захворювання.

Кількість публікацій професора Ю.М.Колесника за темою дослідження складає 60 робіт, з них 8 патентів України. Загальна кількість публікацій - 547 друкованих праць, з яких 9 монографій, 15 підручників, 27 навчально-методичних посібників, 39 патентів України.

За даними Google Scholar Колесник Ю.М. має h-індекс цитування – 10 (590 цитувань), за даними Web of Science – h-індекс цитування – 2, за даними Scopus h-індекс цитування – 2.

Перший проректор Запорізького
державного медичного університету
доцент

М.О.Авраменко

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
(ЛНМУ імені Данила Галицького)

вул. Пекарська, 69, м. Львів, 79010, тел. (032) 260-30-66, факс 276-79-73,
e-mail: office@meduniv.lviv.ua, <http://www.meduniv.lviv.ua>, код ЄДРПОУ 02010793

**Довідка про творчий внесок
Валентини Володимирівни Чоп'як у роботу
«Наукова розробка та впровадження персоніфікованого підходу до
діагностики, лікування та профілактики імунозалежних
захворювань»**

Чоп'як Валентина Володимирівна, громадянка України, 1956 року народження, закінчила з відзнакою педіатричний факультет Львівського державного медичного інституту (1981), працювала старшим лаборантом (1981-1982), асистентом (1982-1988) та в.о. завідувача курсу клінічної імунології кафедри торакальної хірургії (1985-1986), згодом – асистентом (1988-1991), доцентом (1991-1995) кафедри патологічної фізіології. У 1995 р. стала завідувачем курсу клінічної імунології та алергології кафедри терапії №2 факультету післядипломної освіти, а в 1998 р. – призначена завідувачем кафедри клінічної імунології та алергології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького та керівником Регіонального медичного центру клінічної імунології та алергології. З 2014-2016 роках – проректор з наукової роботи ЛНМУ імені Данила Галицького, з 2016 року працює завідувачем кафедри клінічної імунології та алергології.

В. В. Чоп'як – доктор медичних наук (1998), професор (2001), була експертом Державного експертного центру МОЗ України (з 2012), Головним позаштатним спеціалістом з питань алергології, імунології, клінічної імунології та лабораторної імунології МОЗ України (2004-2017), Головою Проблемної комісії НАМН України та МОЗ України «Клінічна імунологія та алергологія» (2010-2017), членом Центральної атестаційної комісії МОЗ України (з 2008), членом Центрального Формулярного комітету МОЗ України (з 2009), замісником Голови комісії з алергології та імунології, членом спеціалізованої вченої ради Д 26.552.01 при ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України», віце-президентом Українського товариства імунології, алергології та імунореабілітації (2009). Має вищі лікарські кваліфікаційні категорії з «Клінічної імунології», «Алергології», «Терапії», «Ревматології», спеціалізацію «Організація охорони здоров'я».

До основних напрямків наукової діяльності професора В.В.Чоп'як належить вивчення імунологічних регуляторних механізмів розвитку та підходів до імунотерапії первинних та вторинних системних васкулітів та іншої імунопатології. Розробка сучасної концепції клітинних та гуморальних імунологічних, генетичних та епігенетичних регуляторних механізмів у експерименті та клініці системних аутоімунних хвороб. Професор В.В. Чоп'як

запропонувала введення нової класифікації системних васкулітів з урахуванням етіологічних, патогенетичних, морфологічних, клінічних та статистичних критеріїв (1981—2011). На основі фундаментальних досліджень впливу імунотропних препаратів на експериментальні системні васкуліти, а також культури клітин — «ендотеліоцит-моноцит», «ендотеліоцит-лімфоцит», було впроваджено в клінічну практику високодозні схеми імуноглобулінотерапії, плацентарної протеїнотерапії, а також інших імунотропних препаратів (біофлаваноїди, пептиди, інтерферони, інтерфероногени) у лікуванні первинних та вторинних системних васкулітів, автоімунних, алергічних та імунодефіцитних захворювань.

Професору належить вагомий внесок у розробку та вивчення питання діагностики та лікування імунопатологічних синдромів: кріопатії, еозинofilії, імунодефіцитного, гіперімунокомплексного, гіпокомплементарного, антифосфоліпідного. Розроблені персоніфіковані підходи до лікування та профілактики системних васкулітів, ряду імунопатологічних синдромів та імунозалежних хвороб. Одна з перших застосовувала на основі імунологічних обстежень імуноглобулінотерапію, петидну терапію, моноклональні антитіла в лікуванні автоімунних, алергічних захворювань.

Автор понад 700 наукових і навчально-методичних праць, серед них 7 підручників, 14 монографій, 12 навчальних посібників, 20 патентів, 2 свідоцтва на авторський твір, 40 методичних рекомендацій, затверджених МОЗ України, 50 інформаційних листів. Член редакційних рад і редколегій ряду фахових наукових часописів. Підготувала 3 докторських та 17 кандидатських дисертацій, є керівником ще 2 кандидатських і 3 докторських дисертаційних робіт. Учні професора працюють провідними спеціалістами з питань алергології та імунології у США, Канаді, Німеччині, Польщі, Словаччині.

У наукометричній базі Google Scholar кількість статей В.В. Чоп'як становить 141, кількість цитувань – 323, h-індекс – 11, 10-індекс – 12; у Scopus - кількість статей - 34, кількість цитувань - 99, h-індекс – 6.

За видатні досягнення у науково-педагогічній діяльності, лікарській роботі та активну громадянську позицію професор В.В. Чоп'як нагороджена багатьма відзнаками, зокрема у 2006 році Указом президента України В. В. Чоп'як була відзначена почесним званням «Заслужений лікар України», медалями «Трудова Слава» II ступеня НАН України (2016), «За заслуги в Охороні Здоров'я імені академіка М.Д. Стражеско» НАМН України (2017), «Пресвятої Богородиці» відзнака УАПЦ (2016), почесними грамотами Кабінету Міністрів України (2007), Міністерства охорони здоров'я України (2008, 2012), Міністерства освіти і науки (2011). У 2013 присвоєно почесне звання «Заслужений професор» ЛНМУ ім. Данила Галицького

Голова Вченої ради,
ректор ЛНМУ,
акад. НАМН України,
д.фарм.н., проф.

Б. С. Зіменковський